

De mediator is overal, reden voor minister Dekker om in te grijpen

Steeds vaker worden ook bij zakelijke conflicten mediators ingezet. Minister Sander Dekker van Rechtsbescherming hoopt de ‘wildgroei’ over de hele breedte te kanaliseren. Maar waarom gebruik je een bemiddelaar? ‘Procederen is vaak een ramp.’

Marieke de Ruiter 20 januari 2020, 20:51

Een KLM-piloot maakt de ruit van zijn vliegtuig schoon. Beeld David van Dam

Een nieuwe wet moet ertoe leiden dat de kwaliteit van de bemiddelaars gewaarborgd wordt, helemaal nu deze bij steeds meer conflicten worden ingezet, ook als het om bedrijven gaat. In een brief die minister Sander Dekker van Rechtsbescherming maandag naar de Kamer stuurde, pleit hij voor een wettelijk register voor beëdigde mediators. Om hiervoor in aanmerking te komen moeten de bemiddelaars voldoen aan kwaliteitseisen, zoals een opleiding.

Op dit moment mag iedereen zichzelf mediator noemen, dat maakt het lastig om het kaf van het koren te scheiden, aldus Dekker.

Kwaliteit boven alles

De Mediatorsfederatie Nederland (MfN), met drieduizend leden de grootste vertegenwoordiger van mediators, juicht het wetsvoorstel toe. ‘Het is belangrijk dat er een door de wet beschermde titel komt’, zegt voorzitter Coşkun Çörüz. ‘Mediators houden zich bezig met heel ingrijpende vraagstukken, de consequenties van een onwenselijke uitkomst zijn daardoor groot. De kwaliteit moet boven alle twijfel verheven zijn.’

Regulering is volgens Çörüz nog meer van belang omdat mediation in steeds meer sectoren van de samenleving plaatsvindt. Wat in de jaren tachtig overwaarde uit de Verenigde Staten voor vooral familieconflicten is inmiddels een beproefde methode om allerlei huur-, arbeids- en verzekeringsgeschillen op te lossen. Ook in de zakelijke markt neemt de belangstelling voor mediation toe, ziet hoogleraar mediation aan de VU Dick Allewijn.

Procederen een ramp

‘In het bedrijfsleven doet iedereen altijd al zijn best om conflicten onderling op te lossen, want het kost direct geld of marktaandeel. Dus gaan zakenlui samen een vorkje prikken of in de kroeg nieuwe afspraken maken op een bierviltje.’ Maar als de strijdende partijen noch hun advocaten er vervolgens uitkomen, kunnen ze zich wenden tot een mediator. ‘Omdat procederen in zo’n geval een ramp is.’

Een belangrijk argument om zakelijke geschillen niet te laten escaleren is dat iedereen elkaar altijd weer tegenkomt, zegt mediator Eva Schutte. ‘Als je voor een rechter staat dan moet je jouw eigen standpunt zo goed mogelijk presenteren en het ongelijk van de ander aantonen. Dat helpt niet als je nog met elkaar verder moet. De een krijgt bovendien gelijk en de ander niet, bij mediation kun je zoeken naar een oplossing die gezamenlijk gedragen is.’ Bovendien is mediation handig voor het geval een conflict niet breed uitgemeten dient te worden in de pers. Schutte: ‘Bij een rechtsgang wordt bekend dat je rollebollend over straat gaat.’

MEDIATION OP DE ZAKELIJKE MARKT, DRIE VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

1. Het kwam bijna tot een staking in het najaar van 2018. Pilotenvakbond VNV en KLM konden het maar niet eens worden over een nieuwe cao. Schutte schoot te hulp: 'Er was onvoldoende geluisterd over en weer naar waar behoefte aan was. Zo bleek dat het de piloten niet alleen ging om geld, maar ook om het rooster en meer vrijheid daarin om er bijvoorbeeld bij te zijn als een kind afzwemt. Dat inzicht heeft geleid tot nieuwe onderhandelingen en uiteindelijk hebben ze nieuwe afspraken gemaakt die zowel voor vakbonden als directie aanvaardbaar waren.'

2. Mediator Martin Brink van Benthem & Keulen maakte in een middag een einde aan een geschil van 13 jaar. Het ging om een joint venture, een samenwerkingsverband van twee ondernemingen waarbij de een goederen produceerde en de ander deze verkocht. Ze kregen een conflict over de productiekosten, waardoor de producent achter de rug van zijn partner ging verkopen aan diens klanten. 'Het ging tot aan de Hoge Raad en weer terug', vertelt Brink. 'Maar tijdens de mediation konden we in een dag de schade verrekenen en nieuwe afspraken maken. Omdat je een veilige omgeving creëert waarin partijen elkaars positie leren respecteren en hun eigen bijdrage aan problemen toegeven.'

3. Er waren al twee advocaten aan te pas gekomen, voordat een werkgever en een werknemer enkele jaren geleden aan de tafel van mediator Schutte aanschoven. Ze waren duidelijk uit elkaar gegroeid en wilden afscheid van elkaar nemen, maar konden het maar niet eens worden over de inhoud van de zak geld die de werknemer bij zijn ontslag zou meekrijgen. Schutte: 'Uiteindelijk bleek dat het die werknemer helemaal niet om het geld ging. Hij zei: 'Ik ben op leeftijd en kom niet meer zo makkelijk aan een baan. Wat ik kan, wil ik als zzp'er voortzetten. Maar dan heb ik wel een basis nodig. Kan ik niet, in plaats van geld, het eerste jaar een aantal opdrachten krijgen?' Daar had de werkgever ook belang bij, dus uiteindelijk is het zo opgelost.'